

František Bílek (6. 11. 1872 – 16. 10. 1941)

„Všecky postavy jeho nejcennějších skupin jsou jakoby vichřicí k zemi smetené, postem vyhublé, klečícími koleny a prsty se zemí srostlé. Jen obličej, ozářené vnitřním světlem, vzhůru se zdvíhají. F. Bílek jest jednou z těch pasivních, do sebe cele uzavřených, samotářských povah, jež zoufale hledají vnitřní oporu, neboť cítí, že ji míti musí“ Karel Hlaváček

6. listopadu si připomínáme 149. výročí narození významného umělce sochaře, řezbáře, architekta, grafika Františka Bílka. Je úzce spjat s naším regionem. Pojdme se vydat po jeho stopách a seznámit se s jeho životním příběhem.

Začneme v nedalekém Chýnově, kde se František Bílek v listopadu 1872 narodil jako třetí ze šesti sourozenců. Už odmala se projevuje jako introvertní, uzavřený chlapec. Vyrůstá v ortodoxním katolickém prostředí. V letech 1885-1887 studuje František na reálném gymnáziu v Táboře, v té době začíná s kreslením, vznikají první skici a portréty. Svůj výtvarný talent rozvíjí v letech 1887-1890 na Akademii výtvarných umění obor malba. V průběhu studia je u něj bohužel zjištěna vada zraku (částečná barvoslepost) a F. Bílek přestupuje na Uměleckoprůmyslovou školu, kde pokračuje

v sochařském ateliéru. Díky výborným školním výsledkům získává stipendium Vojtěcha Lanny a odjíždí na studia do Paříže. Studuje na Akademii Colarossi, seznamuje se s díly dekadentních umělců, setkává se s Alfonsem Muchou, Vojtěchem Hynaisem.

V pařížském bohémském prostředí se ale necítí dobře, trpí steskem po domově, je osamocený, má nedostatek financí. Uzavírá se do sebe, zpracovává témata viny a utrpení. Jeho figury se plazí v prachu země, jsou srazeni k zemi ranami osudu. Dokladem toho jsou díla Golgota – Hora lebek (Kalvárie) a Orba (Orba je naší viny trest).

Tyto práce se ovšem na Akademii v Praze setkávají s negativními ohlasy. Zvláště Josef Václav Myslbek odsuzuje Bílkovu Golgotu a stipendium v Paříži je mu odebráno. Bílek se vrací do Chýnova k rodičům, prožívá těžké zklamání a lítost nad nepochopením svého díla. Asi po roce tápání si zřizuje dílnu v lese v opuštěné střelnici nedaleko Chýnova. Zde tvoří první dřevořezby. V roce 1898 si František

Bílek staví na otcově pozemku dle svých vlastních plánů dům s ateliérem v Chýnově, svoji „Chaloupku“. Do interiéru vysekal ze špalku Podobiznu otce a Podobiznu matky. Navrhuje si

také nábytek. Zřizuje pokoj i pro své dva přátele, rádce i chránitele Julia Zeyera a Otakara Březinu. Na stěně vedle vstupních dveří nacházíme reliéf Kronika domu, kam F. Bílek zachytil své nejdůležitější momenty v životě. V chýnovské „Chaloupce“ zakládá školu duchovního umění. Dokončuje sochu velkého Krucifixu, kterou nyní najdeme v chrámu sv. Víta v Praze.

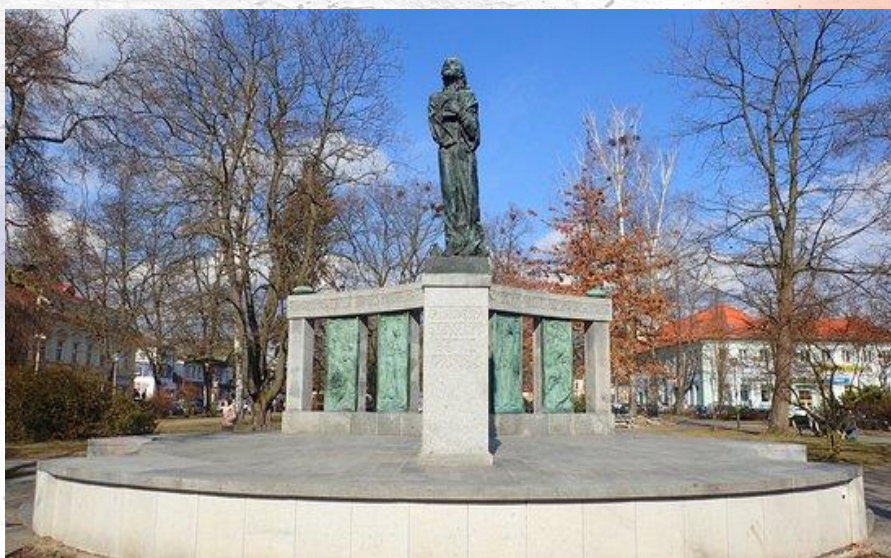

Roku 1902 se žení s Bertou Nečasovou a stěhují se do Prahy. Berta je jeho životní oporou. Mají spolu dvě děti dceru Bertu a syna Františka. František Bílek si nechává podle vlastního architektonického návrhu postavit vilu s ateliérem na Hradčanech. Dům vyniká originálním půdorysem, který připomíná stopu kosy v obilí. Sloupy znázorňují svázané snopy obilí.

První desetiletí 20. století se stává pro Bílka vrcholným tvůrčím obdobím. Vzniká kultovní sochařské dílo Slepci.

„Bože, děkujeme ti, že jsme! Kdo jsme? Proč jsme? (Kudy jdeme a co konáme?) Co máme býti? – Jsme slepci!“

Bílkovy figury se napřimují, vztyčují, zvedají hlavu k nebesům. Spojuje je naděje, víra. Dalšími významnými díly z tohoto tvůrčího období jsou sousoší Adam a Eva (dřevořezba), Úžas či bronzová socha Mojžíše umístěná před Staronovou synagogou. – údajně autoportrét samotného Bílka. Kromě biblických námětů tvoří František Bílek i portréty rodiny a portréty a pomníky českých velikánů (Jana Husa, Jan Ámose Komenského, Jana Žižky, Bedřicha Smetany). V Táboře najdeme bronzový pomník mistra Jana Husa z roku 1928.

1939 se František Bílek stěhuje s rodinou zpět do Chýnova. Je nemocný, unavený. Umírá 16. října 1941 ve věku 68 let. Je pochován na chýnovském hřbitově pod svým andělem, pod svou Modlitbou nad hroby.

Končí tak Bílkova mystická cesta hledání smyslu lidské existence, cesta o naději, víře a vykoupení. Stojíme v úžasu před jeho sochami a tiše rozjímáme...

Napsala: Mgr. Lenka Kocová

Zdroje obrázků:

[https://cs.wikipedia.org/wiki/Franti%C5%A1ek_B%C3%ADlek_\(socha%C5%99_1872%E2%80%931941\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Franti%C5%A1ek_B%C3%ADlek_(socha%C5%99_1872%E2%80%931941))

<https://www.ghmp.cz/budovy/dum-frantiska-bilka-v-chynove/>

<https://www.ghmp.cz/budovy/bilkova-vila/>

<https://www.tripadvisor.com/>

<https://sechtl-vosecek.ucw.cz/en/cml/desky/deska0694.jpg>